

မိတ်အတတ်ဟုတ်အခွဲအလံာ်ပျဲ အခိ

ပက္ခိပတ်ယုတ်မေသကိးတတ်လာ ၂၀၁၉ တတ်ယုတ်ညါသုတ်ဘိတ်သးစါအတတ်ဟ်သုတ်ဟ်သးလာအလီၤဘတ်ယိတ် (2019 Youth Risk Behavior Survey) အပူၤန့ၣ်လီၤ. တတ်ယုတ်ညါအံၤဘတ်တတ်ဆိတ်ထွဲမၤစၢၤအီၤခိဖျိ [name of agency (ခၢၣ်စးကရၢအမံၤ)] န့ၣ်လီၤ. တတ်ယုတ်ညါအပူၤ တတ်ကသံကွၢ်တတ်သံကွၢ်ဘတ်ယးတတ်ဆိတ် ဆူၣ်အိတ်ချ့အတတ်ဆိတ်သးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢ ၉ တီၤတုၤ ၁၂ တီၤကွိဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တတ်ယုတ်ညါကသံကွၢ်ဘတ်ယးတတ်ဆိတ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ, နီၢ်ခိတတ်ဟူးတတ်ဂဲၤ, တတ်ဘတ်ဒိဘတ်ထံး, တတ်စူးကါကသံညါသူး, သံးဇိၤကံးဇိၤ, ဒီးကသံညါမူၤဘိးအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိးကသံကွၢ်ဘတ်ယးဒီးမုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးတတ်ရဲလိာ်အတတ်ဆိတ် သးလာအဒူးအိတ်ထိတ်တတ်ဆိတ်ဒီးဟူးသးဒီးတတ်ဆူးတတ်ဆါအတတ်ရဲလီၤအသး, လၢအပတ်ယုတ်ဒီးတတ်ဆါအယာ်လၢအဒူးကဲထိတ်တတ်ဆါအူး(စ) (HIV) န့ၣ်လီၤ.

တတ်ကမၤကွိဖိတဖၣ်လၢကထာန့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်တတ်ဂ့ၢ်တတ်ကျိၤဆူတတ်ယုတ်ညါအပူၤလၢတတ်ဟံးန့ၣ်တတ်ဆါကတီၢ် ၃၅ မံးနံးလၢတတ်ကမၤဝဲဒၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တတ်မၤတတ်ယုတ်ညါအံၤလၢစးခိဒီးစါဘိတ်ယး တတ်လီၤဘတ်ယိတ်လၢ အကကဲထိတ်သးဒီးန့ၣ်တဆံးတက့ၢ် မ့တမ့ၢ် တဆိတ်ဒီးတတ်လီၤဘတ်ယိတ်န့ၣ်လီၤ. တတ်လီၤဘတ် ယိတ်လၢအကဲထိတ်သးသ့ထဲတမံၤမ့ၢ်ဝဲ ကွိဖိတနီၤနီၤကထံၣ်ဘတ်တတ်သံကွၢ်တခါခါလၢအလီၤတတ်လီၤဆဲးတလၢန့ၣ်လီၤ. တတ်ရဲၣ်ကျဲၤဟ်လီၤတတ်ယုတ်ညါအံၤလၢတတ်ဒိ သးဝဲဒၣ်န့ၣ်အနီၢ်ကစါတတ်ဘိတ်တတ်ဘါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တလိတ်လၢကွိဖိကဘတ်ထၢန့ၣ်အမံၤဖဲတတ်ယုတ်ညါအပူၤဘတ်. ဒ်န့ၣ်အသိး, တတ်တယၢၤထိတ်ဝဲဒၣ်ကွိ မ့တမ့ၢ် ကွိဖိအမံၤဖဲလၢတတ်ဟ်ဖျါအစၢၤဘတ်န့ၣ်လီၤ. တတ်အစၢၤလၢတတ်ယုတ်ညါအဂီၢ်ကဘတ်မုၢ်တတ်အမ့ၢ်အတိနီၢ်နီၢ်, ဒီးမုၢ်တတ်အရဲဒိတ်လၢကွိဖိခဲလၢဂ်လၢအဘတ်ထွဲဒီးတတ်လီၤ ဘတ်ယိတ်လၢတတ်ဆိတ်ဆူၣ်အိတ်ချ့အတတ်ဆိတ်သးဒၣ်လဲာ်, တတ်ကဟုတ်အဝဲသ့ၣ်တတ်ခွဲးတတ်ယာ်လၢတတ်န့ၣ်လီၤပတ်သကိးလၢတတ်ယုတ်ညါအပူၤ, ဘတ်ဆိတ်တတ်ယုတ်ညါ အံၤမုၢ်လၢတတ်သးဆူၣ်အမိခိတ်န့ၣ်လီၤ. တတ်တဟံးဂုၢ်ဝိ ကွိ, နၢ, မ့တမ့ၢ် န့ၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ် မုၢ်တဆိတ်ဒီးမၤတတ်ယုတ်ထၢအံၤန့ၣ်လီၤ. ကွိဖိလဲၤကဟ်ကွိဘတ်တတ်သံကွၢ်တမံၤလၢ လၢလၢအတဆိတ်ဒီးစံးဆၢသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ, ကွိဖိဆိတ်ကတီၢ်ကွိဘတ်အတတ်မၤတတ်ယုတ်ညါတဘျီလၢလၢသ့ဝဲလၢတဆိတ်ဒီးတတ်ဟုတ်အီၤတတ်ကမၢ်ဘတ်န့ၣ် လီၤ. နမ့ၢ်အိတ်ဒီးယုတ်ထံၣ်န့ၣ်တတ်ယုတ်ညါအံၤန့ၣ်, အလံာ်ကွဲးဒီးအိတ်ဝဲဖဲ [ဟ်ဖျါပုၤလၢမိတ်ပၢကြးကိးအီၤအတတ်လိာ်တတ်ကျဲ မ့တမ့ၢ် အမံၤ, ဒီးအတတ်ဆဲးကျိး အဂ့ၢ်အကျိၤ] န့ၣ်လီၤ.

ဝဲသးစူးဖးလံာ်တက့ၢ်ဒိအံၤဖဲအဂၤတကပၤလၢတတ်သ့ၣ်ညါအါထိတ်တတ်ယုတ်ညါလၢအမၤသးနီၢ်နီၢ်အဂ့ၢ်တက့ၢ်. ထၢန့ၣ်မၤပုၤတတ်လီၤဟိဒ်လံာ်အံၤအသိးဒီးဆုၢ်ကဒါ က့ၢ်ဆူၣ်ကွိလၢ ၃ သီအတီၢ်ပုၤထဲဒၣ်လၢနမ့ၢ်တဆိတ်ဒီးလၢနဖိကန့ၣ်လီၤမၤသကိးဝဲဖဲတတ်ယုတ်ညါအပူၤန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အိတ်ဒီးတတ်သံကွၢ်အါထိတ်ဘတ်ယးတတ်ယုတ်ညါ အဂ့ၢ်လၢနဖိအကွိသရၢ်သရၢ်မုၢ် မ့တမ့ၢ် အကွိခိတ်စံးဆၢဝဲတသ့အဂ့ၢ်န့ၣ်, ဝဲသးစူးကိးဘတ်ဖဲ [ခၢၣ်စးကရၢအမံၤ] ဖဲ [လိာ်စိနီၣ်ဂံၢ်] န့ၣ်တက့ၢ်. တတ်ဘျး.

ဝဲသးစူးထၢန့ၣ်မၤပုၤတတ်လီၤဟိအံၤထဲဒၣ်လၢနမ့ၢ်တဆိတ်ဒီးလၢနဖိကန့ၣ်လီၤမၤသကိးဝဲဖဲတတ်ယုတ်ညါအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ကွိဖိအမံၤ- _____ အတီၢ်- _____

ယန့ၣ်ဖးလံာ်တက့ၢ်ဒိအံၤဒီးယသ့ၣ်ညါတတ်လၢအဘတ်ယးဒီးတတ်ယုတ်ညါအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

[ ] တပျဲ, ယဖိလၢတမ့ၢ်လၢအကန့ၣ်လီၤပတ်သကိးဝဲလၢတတ်ယုတ်ညါအပူၤဘတ်န့ၣ်လီၤ.

မိတ်ဆဲးလီၤအမံၤ- _____ မုၢ်နံၤ- _____

လိာ်စိနီၣ်ဂံၢ်- _____